

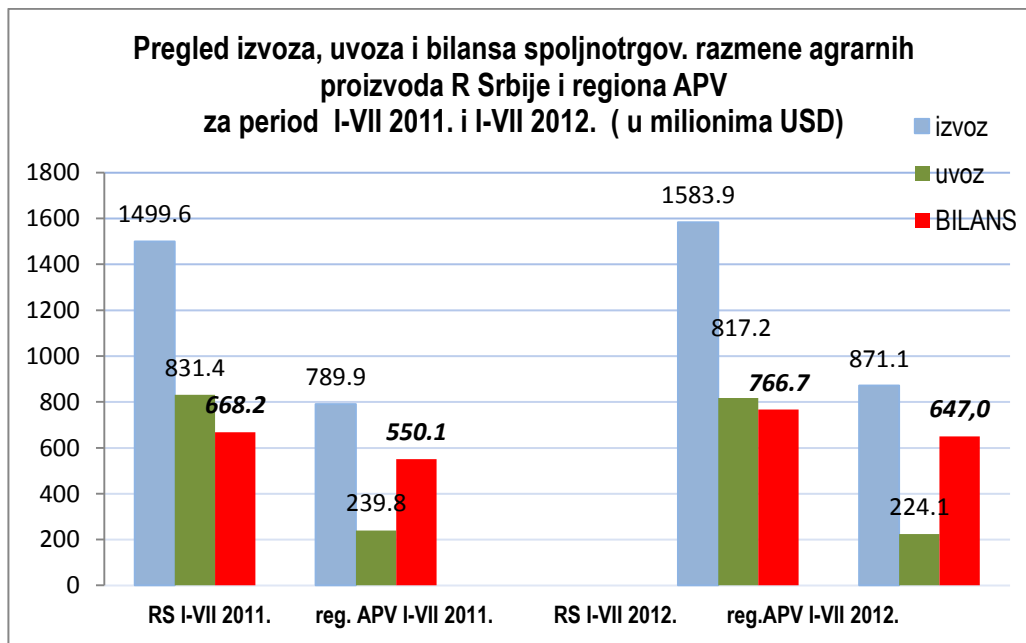
Informacija o spoljnotrgovinskoj razmeni agrarnih proizvoda regiona AP Vojvodine u periodu I-VII 2012.godine

U prvih sedam meseci 2012.godine, ukupna spoljnotrgovinska razmena agrarnih proizvoda R Srbije je iznosila 2.401,1 miliona USD. Ukupan izvoz agrarnih proizvoda R Srbije realizovan je u vrednosti od 1.583,9 milion USD, što beleži povećanje od 5,6% u odnosu na isti period prethodne godine. U spoljnotrgovinskoj razmeni agrarnih proizvoda R Srbija je ostvarila suficit od 766,7 miliona.

U ovom periodu, region AP Vojvodine je realizovao 45,6% ukupne spoljnotrgovinske razmene agrarnih proizvoda u vrednosti od 1.095,2 miliona USD. Od toga, vrednost izvoza agrarnih proizvoda iznosi 871,1 milion USD, što beleži povećanje od 10,3% u odnosu na isti period prethodne godine.* (Tabela 1.)

U spoljnotrgovinskoj razmeni agrarnih proizvoda, region AP Vojvodine je ostvario suficit u iznosu od 647,0 miliona USD, što čini 84,4% ostvarenog suficita na nivou ukupne razmene agrarnih proizvoda u zemlji.

Graf.1

Izvoz agrarnih proizvoda u ukupnom izvozu privrede AP Vojvodine učestvuje 35,7% a vrednost uvoza agrarnih proizvoda u ukupnom uvozu učestvuje sa 7,1%.

* Izvoz i uvoz po regionima je dat prema sedištu firme-izvoznika robe u momentu prihvatanja carinske deklaracije.

**Uporedni pregled spoljnotrgovinske razmene agrarnih proizvoda
regiona AP Vojvodine za period I-VII 2012. / I-VII 2011.g.**

Tabela 1.

Red. broj	Naziv	Vrednost u USD I-VII 2011.g.	Vrednost u USD I-VII 2012.g.	Index I-VII 2012.g./ I-VII 2011.g
1.	Ukupan IZVOZ agrara	789.887.783	871.056.669	110,3
2.	Ukupan UVOZ agrara	239.795.642	224.095.054	93,5
3.	Ukupna spoljnotrgovinska razmena APV (1+2)	1.029.683.425	1.095.151.723	106,4
4.	Bilans za agrar (1-2)	550.092.141	646.961.615	117,6
5.	Pokrivenost uvoza izvozom u agraru APV (1:2*100)	329,0	388,7	118,0

U periodu januar-jul 2012.godine, region AP Vojvodina je realizovao spoljnotrgovinsku razmenu agrarnih proizvoda u obimu od 1,095.2 milion USD a to je za 6,4% više u odnosu na isti period prethodne godine. Izvoz agrarnih proizvoda realizovan je u iznosu od 871,1 milion USD a to čini povećanje od 10,3%, dok je uvoz realizovan u vrednosti od 224,1 milion USD i manji je za – 6,5% u odnosu na isti period u prethodnoj godini. Ova pomeranja su rezultirala povećanje suficita spoljnotrgovinske razmene agrarnih proizvoda za 17,6%, koji na kraju ovog perioda iznosi 647,0 miliona USD.

Vrednost izvoza agrarnih proizvoda je 3,9 puta veća od vrednosti uvezenih agrarnih proizvoda, a pokrivenost uvoza izvozom u odnosu na isti period prethodne godine u regionu AP Vojvodine povećana za 18,0%.

Rast izvoza agrarnih proizvoda se i dalje održava izvozom kukuruza. Vrednost ukupnog izvoza žitarica i proizvoda od njih iznosi 527,0 miliona USD, a samo vojvođanski region je izveo 68,8% ove roba u vrednosti 362,2 miliona USD. U periodu januar-jul, izvoz kukuruza je realizovan u obimu od 1.592.113 tona a od toga 1.219.050 tona je realizovao regiona AP Vojvodine.

Izvoz kukuruza rod 2011.godine (za period oktobar 2011.g.- jul 2012.g.) realizovan je u obimu preko 2,1 miliona tona. Izvoz kukuruza nije rezultat konkurentnosti već povećane tražnje na svetskom tržištu koja je već duže vreme nepromenjena i zbog smanjenih prelaznih zaliha na globalnom tržištu za 2011./2012.godinu.

U periodu januar-juli 2012.godine, obim realizovanog izvoz kukuruza veći je za 58,0% ali po prosečno nižoj izvoznjoj ceni za oko 10%, u odnosu na isti period prethodne godine.

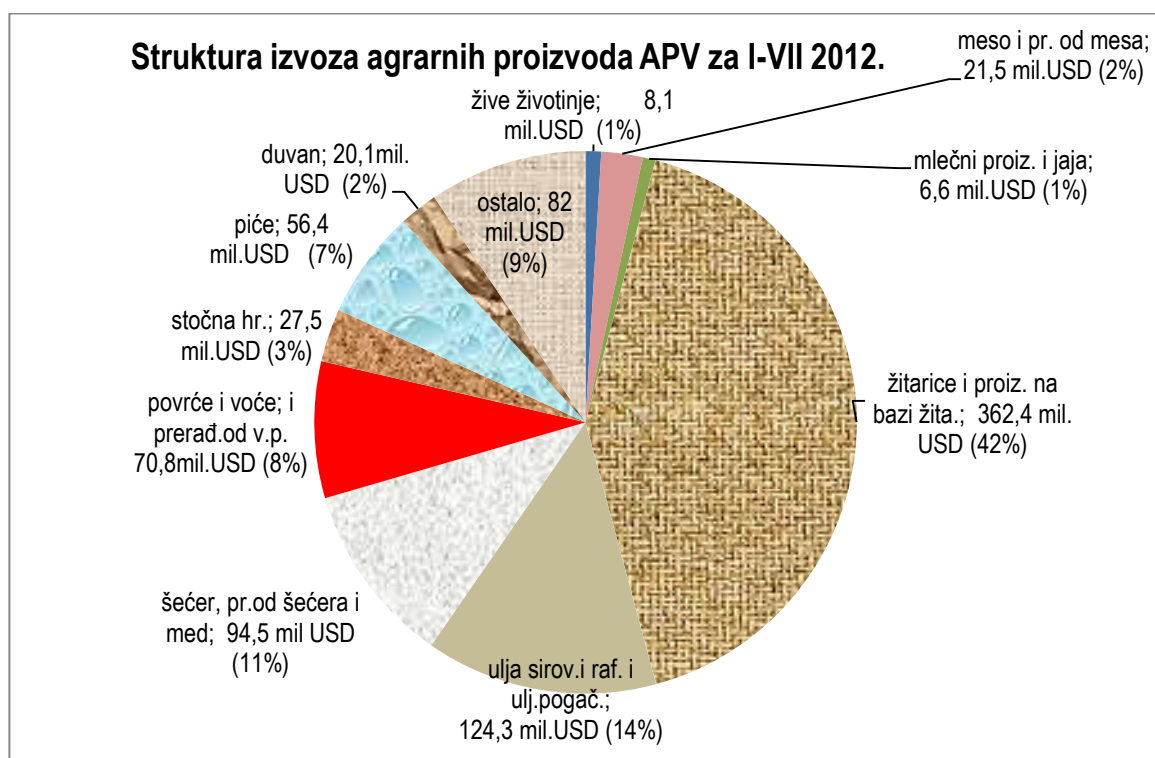
U ukupnoj vrednosti izvoza agrarnih proizvoda AP Vojvodine, žitarice i proizvodi od njih učestvuju sa oko 42,1%, dok sam izvoz kukuruza učestvuje sa 34,2%. Najveći deo izvoza kukuruza realizovan je u Rumuniju (1,1 milion tona ili 91,0%), u Italiju (56 hilj.tona), BiH (49 hilj.tona), Holandiju (15,5 hilj.tona) a ostatak na preostali deo CEFTA tržište.

U periodu januar-jun 2012.godine smanjen je izvoz pšenice za 63% u odnosu na isti period prethodne godine i iznosi 36.238 tona dok je izvoz brašna povećan za oko 51,3% u ovom periodu i iznosi 69.575 tona pšeničnog brašna. Početkom godine, cene pšenice na Produktnoj berzi –Novi Sad su bile iznad cena na berzi Budimpešta i na tržištu u okruženju. Posle žetve pšenice roda 2012.godine, izvoz pšenice i brašna je nešto povećan ali je to uobičajena pojava za juli i avgust mesec, kada se izvršavaju zaostale isporuke (zbog problema otpreme Dunavom) a mlinovi se oslobađaju prošlogodišnjih zaliha. U julu i avgustu 2012.godine realizovan je izvoz 117.796 tona pšenice i 29.313 tona brašna.

Sa regiona AP Vojvodine, u prvih sedam meseci tekuće godine realizovan je izvoz pšenice od 72.154 tona i pšeničnog brašna oko 56.530 tona.

Po vrednosti izvoza, drugi artikal u razmeni sektora agrara je šećer. U periodu januar-jul realizovan je izvoz šećera u obimu od 85,5 hilj.tona u vrednosti 78,6 miliona USD, što je povećanje od 23,5% u odnosu na realizovanu vrednost u istom periodu prethodne godine. Manji obim izvoza (za –3,6%) kompenzovan je većom izvoznom prosečnom cenom za oko 26,3% u odnosu na nivo prosečne izvozne cene u istom periodu prethodne godine.

Izvoz ulja od suncokreta (jestivo, sirovo i uljane pogače) u prvih sedam meseci tekuće godine, realizovano je u vrednosti od oko 74,0 miliona USD a sojino ulje, brašno i pogače od soje realizovane su u vrednosti preko 50,2 miliona USD.

Navedeni proizvodi (žitarice i proizvodi od žitarica, šećer, suncokretovo i sojino ulje) čine oko 67% ukupnog izvoza realizovanog u ovom periodu tekuće godine.

U prvih sedam meseci tekuće godine, rast izvoza u odnosu na isti period prethodne godine je zabeležen i kod izvoza stoke za klanje (junice i krave, ukupne težine preko 3.223 tone) za 12,7%, kod izvoza živinskog mesa (3,5 mil USD) za 79,2%, mleka i mlečnih proizvoda (5,6 mil.USD) za 5,6%, uljanih pogača od soje (15,6 mil.USD) i uljanih pogača od suncokreta (10,4 mil.USD) za oko tri puta, hrane za životinje (27,5 mili.USD) za 13,7% i duvana (20,0 mil.USD) za 46,2%. Kod ostalih grupa proizvoda zabeležen je pad izvoza.

U periodu I-VII 2012.godine spoljnotrgovinska razmena agrarnim proizvodima regiona AP Vojvodine realizovana je sa tržištem EU u iznosu od 637,2 miliona USD, sa CEFTA tržištem u iznosu 339,2 miliona USD, sa Ruskim tržištem u iznosu od 31,9 milion USD i sa ostalim tržištima u vrednosti od 86,9 miliona USD.

Preko 58,6% izvoza agrarnih proizvoda, region APV realizuje na EU tržište, 34,8% izvoza je na CEFTA tržište, 3,1% izvoza je na Rusko tržište a 3,5% na ostala tržišta.

Tabela 2.

Pregled izvoza i uvoza agrarnih proizvoda po zemljama EU, CEFTA i RF i učešće u ukupnom izvozu i uvozu AP Vojvodine u I-VII 2012.g.					
Naziv tržišta	Izvoz u USD	% učešća	Uvoz u USD.	% učešća	Bilans 2012.g.
<i>Tržište CEFTA</i>	302.733.858	34,8	36.507.180	16,3	266.226.678
<i>Tržište EU</i>	510.239.139	58,6	126.831.509	56,6	383.407.630
<i>Trži. Ruske fed.</i>	26.666.863	3,1	5.224.830	2,3	21.442.033
<i>ostale zemlje</i>	31.416.809	3,5	55.531.535	24,8	-24.114.726
<i>Spolj.trgovin. raz. agrarnih proiz. regiona APV</i>	871.056.669	100,0	224.095.054.	100,000	646.961.615

a) CEFTA tržište

U periodu januar-jul 2012.godine, spoljnotrgovinska razmena agrarnih proizvoda regiona AP Vojvodine sa CEFTA regionom je za 2,6% veća u odnosu na isti period prethodne godine. Obim spoljnotrgovinske razmene realizovan je u vrednosti od 339,2 miliona USD i na ovo tržište je realizovano je 34,8% ukupnog izvoza agrarnih proizvoda i i sa njega uvezeno 16,3% % agrarnih proizvoda.

Vrednost izvoza agrarnih proizvoda na ovo tržište iznosi 302,7 miliona USD a to je za 5,3% više u odnosu na isti period prethodne godine. Vrednost uvoza agrarnih proizvoda sa ovog tržišta je 36,5 miliona USD i u odnosu na isti period prethodne godine manji je za

15,6%. Bilans razmene je pozitivan i iznosi 266,2 miliona, što je za 9,0% više u odnosu na suficit u istom periodu prethodne godine.

b) Tržište EU

U periodu I-VII 2012.godine, spoljnotrgovinska razmena agrarnih proizvoda regiona AP Vojvodine sa EU je povećana za 16,8% u odnosu na nivou razmene u istom periodu prethodne godine. Obim spoljnotrgovinske razmene realizovan je u vrednosti od 637,2 miliona USD i na ovo tržište je realizovano je 58,6% ukupnog izvoza agrarnih proizvoda i 56,6% uvoza agrarnih proizvoda.

Vrednost izvoza agrarnih proizvoda na tržište EU iznosi 510,2 miliona USD i beleži povećanje od 19,7%. Vrednost uvoza agrarnih proizvoda sa ovog tržišta je 126,8 miliona USD i u odnosu na isti period prethodne godine veće je za 6,5%. Bilans razmene je pozitivan i iznosi 383,4 miliona, što je za 24,8% više od nivoa suficita u istom periodu prethodne godine.

c) Tržište Ruske federacije

U prvih sedam meseci tekuće godine, spoljnotrgovinska razmena agrarnih proizvoda regiona AP Vojvodine sa Ruskom federacijom je za -1,1% manja u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupna spoljnotrgovinska razmena realizovana je u vrednosti od 31,9 miliona USD, tako da vrednost izvoza agrarnih proizvoda iznosi 26,7 miliona USD a vrednost uvoza iz Ruske federacije je oko 5,2 miliona USD. Najznačajniji proizvodi u izvozu su voće u vrednosti 9,3 miliona USD (a od toga jabuke 4,4 milion USD), povrće, smrznuto povrće i prerađevine od voća i povrća u vrednosti od 6,3 miliona USD (a od toga, grašak 2,2 miliona USD i kukuruz šećerac 1,7 miliona).

d) Ostala tržišta

Spoljnotrgovinska razmena agrarnih proizvoda regiona AP Vojvodine, sa ostalim zemljama van ovih tržišta, realizovana je u obimu od 86,9 milion USD. Bilans spoljnotrgovinske razmene na ovim tržištima je uglavnom negativan. U ovom periodu je zabeležen je deficit od -24,1 miliona USD.

Umesto zaključka

- 1) Tekuća, 2012.godina, je četvrta godina primene Prelaznog trgovinskog sporazuma sa EU i prosečna carina na uvoz robe iz Evropske unije spuštana je na 1,8%, dok je prosečna carina na uvoz iz ostalih zemalja sa kojima nisu zaključeni povlašćeni sporazumi iznosi 6,2%. U predpristupnom periodu svakoj zemlji je cilj da joj proces priključivanja što kraće traje, jer duži procesi izazivaju dodatne troškove i teškoće poljoprivrednom sektoru kome se odlažu benefiti za razvoj i podizanje konkurentnosti.
- 2) Proces implementacije standarda u proizvodnji veoma sporo napreduje. Zakoni koji se odnose na agrarni sektor se donose ali je njihova primena odložena zbog nedostajućih pratećih akata i neuspostavljanja efikasnih institucija za njihovo sprovođenje.
- 3) Spor i neadekvatan proces tranzicije prehrambenog sektora kao i izostanak u privlačenju investicija u sektor prerade hrane, nije podigao tehnološki nivo preradnih kapaciteta. Koncentracija krupnog kapitala u ovom sektoru omogućila je monopol koji uz još uvek visoku zaštitu (podsticaji za izvoz i zabrana izvoza sirovina) održavaju nivo male konkurencije, tako da je veoma teško govoriti o konkurentnosti ovog sektora, u momentu potpune liberalizacije trgovine i priključivanju u WTO. Prema pravilima WTO ova vrsta podsticaja prestaje zaključno sa 2013.godinom. Ako se do tada obim proizvodnje i efikasnost poslovanja ne podignu, plasman ovih proizvoda biće dodatno otežan.
- 4) Zbog posledica suše i zabrane izvoza industrijskog bilja, efekti izvoza iz regiona Vojvodine biće znatno manji do kraja ove i u toku 2013.godine a uvoz nekih prehrambenih proizvoda veći nego u ranijem periodu.